

ÚJRAÉRTÉKELT KÖZELMÚLT

„AZ EMBEREK NEM VEVŐK ERRE”

Ugye, észrevették, egyre több politikus emlegeti a rendszerváltás előtti pillanatként elkönyvelt tárgyalást az Ellenzéki Kerekasztal és a hajdani MSZMP között. E múltba nézés nem lehet véletlen. Legalábbis erre utal, hogy a néhány évvel ezelőtti történésekre másképp emlékszik az egyik, s másképp a másik csoport tagja. Az igazságtétel kapcsán legutóbb Póda Jenő, a Szegedi Ellenzéki Kerekasztal egykori vezetője minősítette az akkori MSZMP helyi taktikáját. A tárgyalásról, az azt kísérő hangulatról Básthly Gábornak, az akkori MSZMP tárgyalódelegációja tagjának emlékezetében más kép él. A Délmagyarország szerkesztőségét azért kereste föl, hogy jegyzetei alapján földélezze 1989 nyarának eseményeit.

– Más nézőpontból és szelektíven emlékszik a szegedi tárgyalásokra a másik oldalon álló Póda Jenő. Megjegyzem, az első találkozás 1989. június 27-én, az utolsó tárgyalás július 25-én volt. Akkor és most is *pótcselekvésnek, az országos tárgyalás rossz adaptációjának tartottam a megbeszélés-sorozatot*. A fő problémákat ugyanis országos szinten lehetett megoldani.

Szegeden korrekt módon indult a tárgyalás. Találtunk olyan témákat is, melyekben helyben sikerült megállapodásra jutni. Ilyennek tekintem az időszaki választásokon az esélyegyenlőség biztosítását, az elmúlt negyven év történetének reális értékelését. De terítékre került például a választások törvényben nem garantált vonatkozásainak (a HNF szerepe, az új jogszabály ellentmondásai), a munkahelyek depolitizálásának, a munkásörtség megszüntetésének ügye. Nem jutottunk dűlőre, mert ahhoz országos megállapodás szükségeltetett volna. E körbe tartozott az a téma, mely holtpontra vitte a tárgyalás sorozatot. A helyi tömegkommunikációs

eszközökről az EK képviselőinek elképzelése az volt, hogy az MSZMP mondjon le a lapokról, s azokat koalíciós alapon szerkesszék. Aki emlékszik, tudja: '89-ben *semmilyen területen sem volt olyan erős a pártirányítás, mint korábban*. Az akkori városi pártbizottság védte a helyi lapokat a megyei pártbizottság erőszakos egyesítési törekvéseitől. Ennél többet nem tehetett az *az MSZMP-delegáció, melynek hatásköre korlátozott volt*: csak akkor állapodhat meg az Ellenzéki Kerekasztallal, ha azzal előzetesen egyetértett a párttestület. *Az időhúzást mint taktikai fogást nem alkalmazta a küldöttség.*

A tárgyalásokat a sajtóügy miatt július 25-én felfüggesztettük. Így nem tudtunk megegyezni olyan sürgető kérdésekben sem, mint '56 vagy a romániai fejlemények értékelése. A megbeszélések eredményeképpen egy sor témában az *MSZMP álláspontja puhult, az ellenzéki viszont bemevedett.*

A tárgyalássorozat *nagy nyilvánosságot* kapott. *A számonkérés, az igazságtétel ügye akkor fel sem merült.* Az üléseken tárgyszerűen szembesítettük az álláspontokat, a szünetekben baráti hangon beszélgettünk. *Nem volt sem acsarkodás, sem leszámolóshangulat.* A ma hatalmon lévő pártok e tárgyalások hiteles dokumentumainak nyilvánosságra hozatalát megtiltják. Úgy tűnik, a gazdasági nehézségek megoldása helyett könnyebb a közelmúlt eseményeit átértékelve rákenni mindent a rendszerváltás előtti időszak politikusaira. Meggyőződésem: az emberek többsége nem vevő erre.

Délmagyarország, 1991. november 29.